

DISPOZIȚII COMUNE

2009

CUPRINS

PARTEA I - Dispoziții legale și administrative.....	4
Articolul 1 - Referințe	4
Articolul 2 - Serviciul responsabil din cadrul Comisiei și corespondența cu acesta	4
Articolul 3 - Participanți.....	4
Articolul 4 - Rolul și obligațiile beneficiarului coordonator.....	5
Articolul 5 - Rolul și obligațiile beneficiarilor asociați.....	6
Articolul 6 - Obligații comune pentru beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați.....	6
Articolul 7 - Cofinanțatorii proiectului	7
Articolul 8 - Subcontractanții	7
Articolul 9 - Rolul echipelor externe de monitorizare	8
Articolul 10 - Răspundere civilă	8
Articolul 11 - Conflicte de interese	8
Articolul 12 - Rapoartele tehnice de activitate.....	8
Articolul 13 - Acțiuni de comunicare, publicitate pentru sprijinul comunitar și produse audiovizuale	10
Articolul 14 - Informații spațiale.....	10
Articolul 15 - Modificarea acordului	11
Articolul 16 - Întârziere de execuție.....	11
Articolul 17 - Amânarea datei de finalizare a proiectului.....	12
Articolul 18 - Diminuarea rezultatelor și deficiențe tehnice.....	12
Articolul 19 - Rezilierea proiectului.....	12
Articolul 20 - Confidențialitate	13
Articolul 21 - Protecția datelor.....	14
Articolul 22 - Proprietatea asupra rezultatelor și exploatarea acestora.....	14
Articolul 23 - Legislația aplicabilă și instanța competentă	14
PARTEA II - Dispoziții financiare.....	15
Articolul 24 - Contribuția financiară comunitară la proiect.....	15
Articolul 25 - Costuri eligibile	16
Articolul 26 - Costuri neeligibile	19
Articolul 27 - Sancțiuni financiare	20
Articolul 28 - Metode de plată	20
Articolul 29 - Declarația de venituri și cheltuieli	23
Articolul 30 - Taxa pe valoarea adăugată.....	23

Articolul 31 - Audit financiar independent	23
Articolul 32 - Audit financiar efectuat de Comisie	24
Articolul 33 - Verificări și controale	24
Articolul 34 - Ajutoare de stat	25
Articolul 35 - Cumpărarea de terenuri/drepturi, leasing de terenuri	25

DISPOZIȚII COMUNE

PARTEA I - Dispoziții legale și administrative

Articolul 1 - Referințe

Toate proiectele LIFE+ se derulează în conformitate cu următoarele, în ordinea prevalenței:

- Regulamentul (CE) nr. 614/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 mai 2007 (LIFE+)¹,
- Dispozițiile speciale ale acordului de finanțare trimis spre semnare beneficiarului coordonator,
- Prezentele dispoziții comune incluse în acordul de finanțare,
- Propunerea de proiect (denumită în continuare „proiectul”) identificată în acordul de finanțare (anexa I),

care sunt parte integrantă din acordul de finanțare.

Articolul 2 - Serviciul responsabil din cadrul Comisiei și corespondența cu acesta

2.1 În scopul punerii în aplicare a dispozițiilor de mai jos, Comisia este reprezentată de Direcția Generală Mediu, în persoana ordonatorului de credite sau a ordonatorului de credite prin sub-delegare.

2.2 Toată corespondența trebuie să includă numărul de identificare și numele proiectului și trebuie trimisă la următoarea adresă:

Proiecte LIFE+ Natură și Biodiversitate, LIFE+ Informare și Comunicare cu aspecte legate de Natură și Biodiversitate:

Comisia Europeană
Direcția Generală Mediu
Unitatea ENV.E.3 - BU-9 2/58
B - 1049 Bruxelles

Proiecte LIFE+ Politică și Guvernare în materie de mediu, LIFE+ Informare și Comunicare cu aspecte care nu sunt legate de Natură și Biodiversitate:

Comisia Europeană
Direcția Generală Mediu
Unitatea ENV.E.4 - BU-9 2/1
B - 1049 Bruxelles

O copie a corespondenței trebuie trimisă echipei externe de monitorizare desemnate de Comisie.

---

¹JO L 149, 9.6.2007, p. 1.

Correspondența este considerată primită de către Comisie la data la care este înregistrată în mod oficial de unitatea responsabilă din cadrul Comisiei, menționată anterior.

Articolul 3 - Participanți

La proiectele LIFE+ pot participa patru tipuri de „participanți”, clasificați astfel în funcție de rolurile și obligațiile acestora:

- beneficiarul coordonator,
- beneficiarul (beneficiarii) asociat (asociați),
- cofinanțatorul (cofinanțatorii),
- subcontractantul (subcontractanții).

Articolul 4 - Rolul și obligațiile beneficiarului coordonator

- 4.1 Prin „beneficiar coordonator” se înțelege persoana sau entitatea care este singura responsabilă, din punct de vedere legal și financiar, în fața Comisiei, pentru implementarea integrală a măsurilor întreprinse în cadrul proiectului în vederea îndeplinirii obiectivelor acestuia și pentru diseminarea rezultatelor proiectului.
- 4.2 Prin mandatul anexat la acordul de finanțare, beneficiarul coordonator este împuternicit de beneficiarii asociați să acționeze în numele acestora la semnarea, împreună cu Comisia, a acordului de finanțare și a posibilelor modificări ulterioare ale acestuia.
- 4.3 Beneficiarul coordonator acceptă toate dispozițiile acordului încheiat cu Comisia.
- 4.4 În virtutea mandatului semnat, beneficiarul coordonator este singurul care are dreptul să primească fonduri de la Comisie și să distribuie sumele în funcție de participarea la proiect a beneficiarilor asociați și conform specificărilor din acordurile încheiate între beneficiarii asociați, astfel cum se stipulează la articolul 4.8.
- 4.5 Ori de câte ori un beneficiar asociat/cofinanțator își reduce contribuția financiară, revine beneficiarului coordonator, cu acordul beneficiarilor asociați, sarcina de a găsi resursele necesare pentru asigurarea implementării corecte a proiectului. Comisa nu își majorează contribuția sau rata cofinanțării în niciun caz.
- 4.6 Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 24, beneficiarul coordonator contribuie financiar la proiect.
- 4.7 Beneficiarul coordonator este singurul punct de contact pentru Comisie și singurul participant care raportează direct Comisiei cu privire la progresele tehnice și financiare ale proiectului. Astfel, beneficiarul coordonator furnizează Comisiei toate rapoartele necesare, în conformitate cu articolul 12.
- 4.8 Beneficiarul coordonator încheie cu toți beneficiarii asociați acorduri care definesc participarea tehnică și financiară a acestora la proiect. Aceste acorduri sunt compatibile pe deplin cu acordul de finanțare semnat cu Comisia, conțin o referință precisă la prezentele dispoziții comune și conțin, cel puțin, textul orientărilor emise de Comisie. Acordurile sunt semnate de beneficiarul coordonator și de beneficiarii asociați și sunt notificate Comisiei în termen de nouă luni de la data începerii proiectului. Dispozițiile acordului de finanțare, inclusiv mandatul (articolele 5.2 și 5.3), prevalează în fața oricărui alt acord

încheiat între beneficiarul asociat și beneficiarul coordonator care ar putea afecta implementarea acordului menționat anterior, încheiat între beneficiarul coordonator și Comisie.

Articolul 5 - Rolul și obligațiile beneficiarilor asociați

- 5.1 Beneficiarii asociați sunt exclusiv organizațiile identificate ca atare în cadrul proiectului și angajați în implementarea proiectului sub diverse forme. Beneficiarul asociat semnează acordul prevăzut la articolul 4.8 și este direct implicat în implementarea tehnică a uneia sau a mai multor sarcini din cadrul proiectului.
- 5.2 Prin mandatul anexat la acordul de finanțare, beneficiarul asociat îl împuternicește pe beneficiarul coordonator să acționeze în numele lui la semnarea, împreună cu Comisia, a acordului de finanțare și a posibilelor modificări ulterioare ale acestuia. Astfel, beneficiarul asociat îl împuternicește pe beneficiarul coordonator să își asume întreaga responsabilitate juridică pentru punerea în aplicare a acordului.
- 5.3 Beneficiarul asociat acceptă toate dispozițiile acordului încheiat cu Comisia, în special toate dispozițiile care îi privesc pe beneficiarul asociat și pe beneficiarul coordonator. În special, beneficiarul asociat este de acord cu faptul că, în virtutea mandatului semnat, beneficiarul coordonator este singurul care are dreptul să primească fonduri de la Comisie și să distribuie sumele în funcție de participarea la proiect a beneficiarului asociat.
- 5.4 Beneficiarul asociat întreprinde toate eforturile necesare pentru ca beneficiarul coordonator să își poată îndeplini toate obligațiile care decurg din acordul de finanțare. În special, beneficiarul asociat îi furnizează beneficiarului coordonator orice documente sau informații (tehnice și financiare) necesare, cât mai curând posibil după primirea cererii din partea beneficiarului coordonator.
- 5.5 Fiecare beneficiar asociat trebuie să contribuie financiar la proiect și beneficiază de contribuția financiară a Comisiei în condițiile prevăzute la articolul 4.8 din acord.
- 5.6 Cu excepția cazului în care Comisia solicită acest lucru, beneficiarii asociați nu raportează direct Comisiei cu privire la progresele tehnice și financiare ale proiectului.

Articolul 6 - Obligații comune pentru beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați

- 6.1 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați mențin registre contabile actualizate, în conformitate cu convențiile contabile uzuale impuse de lege și de regulamentele existente. În scopul urmăririi cheltuielilor și veniturilor, se instituie un sistem de contabilitate analitică (contabilitate pe centre de costuri). Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați păstrează, pe durata proiectului și pentru cel puțin cinci ani efectuarea plății finale, toate documentele justificative corespunzătoare cheltuielilor și veniturilor proiectului raportate Comisiei, precum documente cu privire la licitații, facturi, ordine de cumpărare, dovezi de plată, fise salariale, fișe de pontaj și orice alte documente utilizate la calcularea și prezentarea costurilor. Aceste documente trebuie să fie clare, precise și reale și sunt prezentate Comisiei la cerere. Beneficiarul coordonator deține copii ale tuturor documentelor justificative ale tuturor beneficiarilor asociați.

- 6.2 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se asigură că toate facturile conțin o referință clară la proiect, conectându-le la sistemul de contabilitate analitică.
- 6.3 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se asigură că sprijinul comunitar este făcut public, în conformitate cu articolul 13.
- 6.4 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați își împărtășesc liber cunoștințele necesare pentru implementarea proiectului.
- 6.5 Beneficiarul coordonator nu acționează, în cadrul proiectului, ca subcontractant sau ca furnizor pentru beneficiarii asociați. Beneficiarii asociați nu acționează, în cadrul proiectului, ca subcontractanți sau ca furnizori pentru beneficiarul coordonator sau pentru alți beneficiari asociați.

Articolul 7 - Cofinanțatorii proiectului

- 7.1 Cofinanțatorii contribuie financiar la proiect, nu sunt direct implicați în implementarea tehnică a proiectului și nu beneficiază de finanțarea comunitară.
- 7.2 Beneficiarul coordonator și/sau beneficiarii asociați încheie cu cofinanțatorii orice acorduri necesare pentru a asigura cofinanțarea, cu condiția ca acestea să nu încalce obligațiile beneficiarului coordonator și/sau beneficiarilor asociați, prevăzute de acordul de finanțare.

Articolul 8 - Subcontractanții

- 8.1 Pentru sarcini specifice cu durată fixă, proiectul poate include subcontractanți, care nu sunt considerați beneficiari asociați.
- 8.2 Subcontractanții furnizează servicii externe beneficiarului coordonator și/sau beneficiarilor asociați, care plătesc prețul întreg corespunzător serviciului furnizat.
- 8.3 Subcontractanții nu investesc financiar în proiect și, prin urmare, nu beneficiază de niciun drept de proprietate intelectuală care decurge din proiect.
- 8.4 Orice beneficiar coordonator/beneficiar asociat public trebuie să atribuie subcontracte în conformitate cu normele aplicabile licitațiilor publice și cu directivele comunitare privind procedurile de licitație publică.

Pentru contracte care depășesc 125 000 EUR, orice beneficiar coordonator/beneficiar asociat privat invită la licitație ofertanți competitivi din rândul potențialilor subcontractanți și atribuie contractul ofertei care prezintă cel mai bun raport calitate/preț; în cursul acestui proces, beneficiarul coordonator/beneficiarul asociat respectă principiile transparenței și tratamentului egal acordat potențialilor subcontractanți și evită orice conflict de interese.

Normele aplicabile licitațiilor publice menționate la cele două paragrafe anterioare se aplică în egală măsură în cazul cumpărării de bunuri durabile.

- 8.5 Toate facturile emise de subcontractanți includ o referință clară la proiectul LIFE+ (numărul și titlul sau titlul scurt) și la comanda/subcontractul emisă/emis de beneficiarul coordonator/beneficiarul asociat. Toate facturile trebuie să fie suficient de detaliate pentru a permite identificarea elementelor individuale acoperite de serviciul furnizat (descrierea clară și costul fiecărui element).

Articolul 9 - Rolul echipelor externe de monitorizare

- 9.1 În activitatea sa de monitorizare, Comisia este asistată de echipe externe de monitorizare. Echipele de monitorizare urmăresc și evaluează progresele proiectului și coerența acestuia cu costurile suportate. Aceste echipe acționează strict în calitate de organisme consultative pe lângă Comisie și sunt independente de proiect, verificând modul de implementare a proiectului și furnizând evaluări ale rapoartelor prezentate Comisiei.
- 9.2 Echipele de monitorizare nu sunt autorizate să ia nicio decizie în numele Comisiei. O recomandare sau o declarație a echipelor de monitorizare prezentată beneficiarului coordonator sau beneficiarilor asociați nu poate fi interpretată ca reprezentând poziția Comisiei.
- 9.3 Echipele externe de monitorizare acționează în temeiul aceluiași norme de confidențialitate ca cele stabilite între participanții la proiect și Comisie (prevăzute la articolul 20).

Articolul 10 - Răspundere civilă

- 10.1 În nicio situație și pentru niciun motiv, Comisia nu poate fi considerată răspunzătoare în caz de reclamații care decurg din acordul de finanțare cu privire la pagube sau răniri corporale produse pe durata derulării proiectului. Comisia nu acceptă nicio cerere de despăgubire sau rambursare care însoțește o astfel de reclamație.
- 10.2 Beneficiarul coordonator exonerează Comisia de orice răspundere legată de relația cu beneficiarii asociați sau de acordurile semnate în acest context.
- 10.3 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați sunt singurii responsabili în raport cu terții, inclusiv în ceea ce privește pagubele de orice fel produse de aceștia pe durata derulării proiectului.

Articolul 11 - Conflicte de interese

- 11.1 Beneficiarul coordonator și toți beneficiarii asociați se angajează să ia toate măsurile necesare în vederea prevenirii oricărui risc de conflict de interese care ar putea afecta execuția imparțială și obiectivă a acordului de finanțare. Astfel de conflicte de interese ar putea apărea în special ca urmare a unui interes economic, a afinităților de natură politică sau națională, din motive de natură familială sau emoțională sau din orice alte interese comune.
- 11.2 Orice situație care reprezintă un conflict de interese sau care ar putea duce la un conflict de interese pe durata execuției acordului de finanțare trebuie adusă fără întârziere în atenția Comisiei, în scris. Beneficiarul coordonator și toți beneficiarii asociați iau imediat măsurile necesare pentru remedierea situației. Comisia își rezervă dreptul de a verifica caracterul adecvat al măsurilor luate și poate întreprinde, ea însăși, alte acțiuni, în cazul în care le consideră necesare.

Articolul 12 - Rapoartele tehnice de activitate

- 12.1 Beneficiarul coordonator trebuie să informeze periodic Comisia cu privire la progresele și realizările proiectului LIFE+, prezentând următoarele rapoarte:
  - Un raport inițial, care trebuie prezentat în termen de nouă luni de la începerea proiectului;

- Un raport final, care trebuie prezentat în termen de trei luni de la finalizarea proiectului;
- În cazul proiectelor cu durata mai mare de 24 de luni și cu o contribuție comunitară care depășește 300 000 EUR, un raport intermediar care trebuie prezentat, împreună cu o cerere de finanțare intermediară, după atingerea pragului definit la articolul 28.3;
- Orice rapoarte cu privire la progresele înregistrate, necesare pentru a garanta că termenul dintre rapoarte consecutive nu depășește 18 luni.

În mod excepțional, atunci când pragul definit la articolul 28.3 este atins în primele nouă luni de derulare a proiectului, raportul inițial și raportul intermediar pot fi cumulate într-un singur raport.

Comisia poate solicita în orice moment informații privind gestiunea tehnică și financiară a proiectului.

- 12.2 Forma și conținutul rapoartelor sunt în conformitate cu orientările emise de Comisie.

Toate rapoartele conțin informațiile necesare care permit Comisiei să evalueze stadiul de implementare a proiectului, respectarea planului de lucru, situația financiară a proiectului și îndeplinirea obiectivelor proiectului sau posibilitatea ca acestea să fie îndeplinite. Raportul inițial, cel intermediar și cel final conțin, de asemenea, informațiile precizate la articolele 12.5-12.7.

- 12.3 Toate rapoartele, atât pe suport de hârtie cât și pe suport electronic, sunt transmise simultan Comisiei și echipei externe de monitorizare desemnate de Comisie, ambele primind o copie integrală a rapoartelor tehnice, inclusiv a anexelor, și o copie a declarației de venituri și cheltuieli.

- 12.4 Beneficiarul coordonator prezintă autorităților statelor membre o copie a raportului final. Acestea au, de asemenea, dreptul de a solicita o copie a raportului intermediar.

12.5 Raportul inițial

Suplimentar față de informațiile solicitate la articolul 12.2, raportul inițial trebuie să evalueze dacă obiectivele și planul de lucru mai sunt valabile. Pe baza raportului inițial prezentat de beneficiarul coordonator și dacă obiectivele proiectului nu pot fi îndeplinite sau planul de lucru nu este fezabil, Comisia poate iniția o procedură de reziliere anticipată, în conformitate cu articolul 19.

12.6 Raportul intermediar

Suplimentar față de informațiile solicitate la articolul 12.2, raportul intermediar trebuie să conțină o declarație de venituri și cheltuieli, precum și informații suficiente care să permită o evaluare preliminară a eligibilității costurilor suportate până în momentul respectiv.

12.7 Raportul final

Suplimentar față de informațiile solicitate la articolul 12.2, raportul final trebuie să conțină o declarație de venituri și cheltuieli, precum și toate informațiile necesare care permit Comisiei să evalueze eligibilitatea costurilor suportate și caracterul durabil, pentru viitor, al rezultatelor proiectului.

Articolul 13 - Acțiuni de comunicare, publicitate pentru sprijinul comunitar și produse audiovizuale

- 13.1 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați fac public proiectul și rezultatele acestuia, menționând întotdeauna sprijinul comunitar primit. Fiecare raport de activitate conține detalii cu privire la demersurile în acest sens.
- 13.2 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați menționează sprijinul comunitar primit în toate documentele și materialele de comunicare realizate în cadrul proiectului, utilizând sigla LIFE furnizată de Comisie. În ceea ce privește materialele audiovizuale, genericele de început și/sau de sfârșit trebuie să conțină o mențiune explicită și lizibilă a sprijinului acordat prin intermediul instrumentului LIFE (de exemplu, „Cu contribuția instrumentului financiar LIFE al Comunității Europene”).
- 13.3 Sigla LIFE nu poate fi prezentată ca etichetă de calitate certificată sau ca etichetă ecologică, utilizându-se exclusiv pentru activități de diseminare.
- 13.4 Beneficiarul coordonator creează un site web destinat proiectului sau utilizează un site web existent pentru diseminarea activităților, progreselor și rezultatelor proiectului. Adresa site-ului web pe care principalele rezultate ale proiectului sunt puse la dispoziția publicului este indicată în rapoarte. Acest site web este disponibil online în termen de șase luni de la începerea proiectului, este actualizat periodic și funcționează cel puțin cinci ani de la finalizarea proiectului.
- 13.5 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați construiesc și întrețin panouri de informare care conțin descrierea proiectului în locurile în care acesta este implementat, precum și în locuri strategice accesibile și vizibile pentru public. Sigla LIFE trebuie menționată pe aceste panouri de fiecare dată.
- 13.6 În cazul proiectelor LIFE+ Natură, obligațiile prevăzute la articolele 13.2 și 13.5 se aplică și în cazul siglei Natura 2000. Importanța proiectului în ceea ce privește instituirea rețelei Natura 2000 trebuie prezentată pe panourile de informare.
- 13.7 Un rezumat al proiectului, incluzând numele și coordonatele de contact ale beneficiarului coordonator, va fi disponibil publicului larg pe site-ul web LIFE.
- 13.8 Toate bunurile durabile dobândite în cadrul proiectului poartă sigla LIFE, cu excepția cazului în care există o indicație contrară a Comisiei.
- 13.9 Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 20, Comisia este autorizată să publice, sub orice formă și prin orice mijloc de comunicare, inclusiv pe Internet, toate informațiile referitoare la proiect sau produse de acesta, pe care le consideră importante. Beneficiarul coordonator și toți beneficiarii asociați acordă Comisiei dreptul non-exclusiv de a reproduce, dubla după caz, distribui sau utiliza orice material audiovizual produs de proiect, integral sau parțial, fără limită de timp, în scopuri necomerciale, inclusiv cu ocazia unor manifestări publice. Cu toate acestea, Comisia nu este considerată „coproducător”. Comisia își rezervă dreptul de a utiliza fotografiile prezentate în diversele rapoarte prezentate, prevăzute la articolul 12, pentru a ilustra orice material informațional produs. Comisia se angajează să menționeze originea acestora, indicând numărul de referință al proiectului.

Articolul 14 - Informații spațiale

Instrumentele electronice, care includ informații spațiale și sunt produse în cadrul proiectului LIFE+, trebuie să fie conforme Directivei 2007/2/CE a Parlamentului

European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)².

Articolul 15 - Modificarea acordului

- 15.1 Beneficiarul coordonator informează Comisia, în rapoartele tehnice sau prin corespondență, cu privire la orice modificare adusă proiectului, astfel cum prevede acordul de finanțare. Nu se acceptă modificările care ar schimba în mod considerabil obiectivele generale ale proiectului, care ar pune sub semnul întrebării decizia de acordare a finanțării sau care ar periclita tratamentul egal acordat candidaților.
- 15.2 Atunci când modificările sunt semnificative, Comisia trebuie să furnizeze un acord suplimentar scris. Modificările semnificative sunt:
- modificarea semnificativă a naturii sau conținutului acțiunilor și/sau rezultatelor preconizate;
  - modificarea statutului juridic al beneficiarului coordonator sau al unui beneficiar asociat;
  - modificarea structurii de parteneriat a proiectului;
  - modificarea duratei proiectului;
  - modificarea bugetului provizoriu al proiectului, prin majorarea cu mai mult de 10% și cu mai mult de 30 000 EUR a costurilor prevăzute pentru una sau mai multe categorii de cheltuieli. Aceste limite se aplică fiecăreia dintre cele trei subcategorii de bunuri durabile și nu se aplică categoriei de cheltuieli generale pentru care limita prevăzută la articolul 25.13 nu poate fi depășită.
- 15.3 În cazurile prevăzute la articolul 15.2, beneficiarul coordonator prezintă o cerere oficială de modificare, în conformitate cu orientările emise de Comisie. Atunci când o cerere de modificare include modificarea structurii de parteneriat a proiectului și/sau a bugetului pus la dispoziție de un beneficiar asociat sau de un cofinanțator, cererea de modificare trebuie să fie semnată și de beneficiarul asociat/cofinanțatorul în cauză. Comisia își rezervă dreptul de a accepta sau de a refuza cererea și poate decide să nu ia în considerare nicio cerere primită în cursul ultimelor trei luni dinaintea finalizării proiectului.

Articolul 16 - Întârziere de execuție

- 16.1 Data de începere a unui proiect este data indicată în dispozițiile speciale ale acordului de finanțare, indiferent de data la care se semnează acordul de finanțare sau de data la care se plătește prima prefinanțare.
- 16.2 Beneficiarul coordonator informează Comisia, fără întârziere și furnizând toate detaliile, cu privire la orice eveniment care ar putea obstructiona sau întârzia execuția proiectului. Părțile implicate convin asupra măsurilor care trebuie adoptate.
- 16.3 Comisia își rezervă dreptul de a rezilia acordul de finanțare sau de a anula finanțarea atunci când execuția proiectului este întârziată semnificativ, ducând la diminuarea valorii rezultatelor.

---

² JO L 108, 25.4.2007, p. 1.

Articolul 17 - Amânarea datei de finalizare a proiectului

- 17.1 Data de finalizare a proiectului poate fi amânată numai în situații neprevăzute și excepționale, care fac imposibilă, pentru o anumită perioadă, implementarea uneia sau a mai multor acțiuni din cadrul proiectului.
- 17.2 O cerere de amânare a datei de finalizare a proiectului trebuie prezentată în conformitate cu orientările emise de Comisie și aceasta trebuie să conțină informații suficiente care să permită Comisiei să evalueze motivele întârzierii și fezabilitatea unui plan de lucru revizuit. Comisia își rezervă dreptul de a accepta sau de a refuza cererea și poate decide să nu ia în considerare nicio cerere primită în cursul ultimelor trei luni dinaintea finalizării proiectului.

Articolul 18 - Diminuarea rezultatelor și deficiențe tehnice

Comisia își rezervă dreptul de a reduce proporțional cofinanțarea comunitară în cazul în care cantitatea sau calitatea implementării acțiunilor din cadrul proiectului se diminuează.

Articolul 19 - Rezilierea proiectului

- 19.1 Comisia poate rezilia acordul de finanțare fără a acorda despăgubiri în cazul în care:
- beneficiarul coordonator nu își îndeplinește, fără a exista motive tehnice sau economice valabile, o obligație importantă care îi revine în temeiul acordului de finanțare;
  - în caz de forță majoră sau în cazul suspendării acțiunii ca urmare a unor situații excepționale;
  - este clar că obiectivele proiectului nu vor fi îndeplinite; sau
  - beneficiarul coordonator este răspunzător pentru existența unor nereguli semnificative în gestionarea unui proiect.
- 19.2 Pentru a rezilia un proiect, Comisia aplică o procedură standard sau o procedură de urgență.
- 19.3 Procedura standard
- Comisia trimite o primă scrisoare recomandată în care menționează că procedura de reziliere a fost lansată, expune motivele acestei acțiuni și îl invită pe beneficiarul coordonator să respecte obligațiile stabilite în acordul de finanțare și să transmită un răspuns în termen de treizeci de zile de la primirea acestei prime scrisori.
  - După evaluarea observațiilor trimise de beneficiarul coordonator, Comisia fie anulează sau suspendă procedura de reziliere, fie trimite o a doua scrisoare recomandată prin care comunica beneficiarului coordonator că proiectul este reziliat și stabilește o nouă dată de finalizare a proiectului.
- În cazul în care Comisia nu primește un răspuns la prima scrisoare în termen de treizeci de zile de la primirea acesteia, proiectul este considerat încheiat la expirarea termenului respectiv.
- În toate cazurile în care procedura se încheie cu rezilierea proiectului, trebuie întocmit un raport în termen de trei luni de la noua dată de finalizare a proiectului.
- 19.4 Procedura de urgență

Comisia poate rezilia acordul de finanțare, cu efect imediat, fără preaviz și fără a acorda niciun fel de despăgubiri, în cazul în care:

- beneficiarul coordonator este declarat în stare de faliment, de lichidare sau face obiectul unor proceduri similare;
- beneficiarul coordonator a făcut în mod deliberat declarații false sau incomplete pentru a obține contribuția financiară comunitară prevăzută de acord;
- beneficiarul coordonator a comis, intenționat sau din neglijență, o neregulă semnificativă în execuția acordului, care cauzează sau ar putea cauza prejudicii bugetului comunitar;
- beneficiarul coordonator se face vinovat de fraudă, corupție sau orice altă activitate ilicită în detrimentul intereselor financiare ale Comunităților Europene; sau
- beneficiarul coordonator este declarat vinovat de o infracțiune privind conduita sa profesională printr-o hotărâre având autoritate de lucru judecat sau se face vinovat de abateri profesionale grave dovedite prin mijloace justificate.

În acest caz, Comisia comunică beneficiarului coordonator, prin scrisoare recomandată, că proiectul este reziliat cu efect imediat. Un raport final trebuie prezentat în termen de trei luni de la noua dată de finalizare a proiectului.

- 19.5 Rezilierea acordului de finanțare din motive de nereguli financiare nu aduce atingere aplicării altor măsuri administrative sau sancțiuni care pot fi impuse în conformitate cu Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene³.

În cazul rezilierii acordului de finanțare, Comisia poate solicita rambursarea integrală sau parțială a sumelor deja plătite. Valoarea cheltuielilor eligibile se poate stabili numai pe baza informațiilor disponibile la finalizarea procedurilor descrise la articolele 19.3 și 19.4.

- 19.6 Beneficiarul coordonator poate rezilia proiectul în orice moment, prin preaviz scris, cu condiția existenței unor motive tehnice și economice valide. Beneficiarul coordonator are obligația de a prezenta un raport final, în termen de trei luni de la preavizul scris menționat anterior, evidențiind stadiul de implementare a proiectului și motivele rezilierii, împreună cu o declarație finală de venituri și cheltuieli, pe baza căreia Comisia va stabili valoarea cheltuielilor eligibile. În cazul în care nu sunt prezentate motive sau Comisia nu le acceptă, se consideră că beneficiarul coordonator a reziliat prezentul acord în mod necorespunzător, iar Comisia poate solicita rambursarea sumelor deja plătite.

Articolul 20 - Confidențialitate

Comisia și beneficiarul coordonator/beneficiarii asociați se angajează să păstreze confidențialitatea oricărui document, informație sau alt material care le este comunicat cu caracter confidențial și a cărui dezvăluire ar putea afecta negativ o altă parte. Părțile au această obligație și după data finalizării proiectului. Datele cu caracter personal incluse în proiect sunt gestionate printr-un instrument electronic pus la dispoziția Comisiei Europene, a altor instituții ale UE și a unei echipe externe de monitorizare care sunt

---

³ JO L 312, 23.12.1995, p. 1.

obligate să respecte confidențialitatea printr-un acord în acest sens. Instrumentul de gestionare este utilizat exclusiv în cadrul proiectelor LIFE.

Articolul 21 - Protecția datelor

- 21.1 Beneficiarul coordonator are dreptul să acceseze date și informații referitoare la proiect aflate în posesia Comisiei și să solicite eventuale rectificări.
- 21.2 Comisia, beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați respectă dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestora⁴.
- 21.3 Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 20, beneficiarul coordonator cunoaște obligațiile stabilite de Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei⁵.

Articolul 22 - Proprietatea asupra rezultatelor și exploatarea acestora

- 22.1 Beneficiarul coordonator și/sau beneficiarii asociați sunt proprietarii documentelor, ai eventualelor invenții brevetate sau care ar putea fi brevetate, precum și ai cunoștințelor dobândite în cadrul proiectului.
- 22.2 Pentru a promova utilizarea de tehnici și modele care respectă mediul înconjurător, Comisia consideră deosebit de important ca beneficiarul coordonator să pună la dispoziția Comunității, în condiții nediscriminatorii și rezonabile din punct de vedere comercial, aceste documente, brevete și cunoștințe, de îndată ce acestea sunt disponibile.
- 22.3 Comisia se așteaptă ca beneficiarul coordonator și/sau beneficiarii asociați să respecte dispozițiile articolului 22.2 timp de cinci ani de la finalizarea proiectului.
- 22.4 În cazul în care, din motive nejustificate, beneficiarul coordonator refuză să acorde acces la aceste produse sau să acorde licențe în aceste condiții, Comisia își rezervă dreptul de a aplica dispozițiile articolului 19 sau, în cazul în care proiectul s-a încheiat, să solicite rambursarea integrală sau parțială a contribuției comunitare.

Articolul 23 - Legislația aplicabilă și instanța competentă

Contribuția comunitară este reglementată de dispozițiile acordului de finanțare, de normele comunitare aplicabile și, la nivel subsidiar, de legislația Belgiei cu privire la acordarea de finanțări.

Beneficiarul coordonator poate iniția proceduri juridice, având ca obiect deciziile Comisiei cu privire la aplicarea dispozițiilor acordului de finanțare și a dispozițiilor de implementare, în fața Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene și, în eventualitatea unui apel, în fața Curții de Justiție a Comunităților Europene.

---

⁴ JO L 8, 12.1.2001, p. 1.

⁵ JO L 145, 31.5.2001, p. 43.

PARTEA II - Dispoziții financiare

Articolul 24 - Contribuția financiară comunitară la proiect

24.1 Valoarea contribuției financiare comunitare se stabilește aplicând procentul specificat în acordul de finanțare la costurile eligibile suportate.

24.2 Suma totală plătită de Comisie beneficiarului coordonator nu poate depăși, în nicio situație, valoarea maximă a contribuției comunitare stabilite în acordul de finanțare, nici chiar atunci când costurile eligibile reale totale ale unui proiect depășesc bugetul stabilit în acordul de finanțare.

Beneficiarul coordonator se asigură că nicio altă finanțare directă sau indirectă a Uniunii Europene nu se utilizează pentru a cofinanța proiectul. În cazul în care o astfel de situație apare pe durata implementării proiectului, beneficiarul coordonator trebuie să informeze fără întârziere Comisia cu privire la măsurile pe care intenționează să le adopte pentru a respecta această obligație. Auditorul independent prevăzut la articolul 31 verifică sursele de finanțare a proiectului.

24.3 Fără a aduce atingere obligațiilor stabilite la articolele 4.6 și 5.5, beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați sunt de acord cu faptul că contribuția comunitară nu poate avea drept scop sau efect generarea unui profit. Profitul se definește ca fiind un surplus de venituri în raport cu costurile proiectului atunci când se prezintă cererea pentru plata finală.

24.4 Veniturile se definesc ca fiind fondurile primite de la Comisie, de la beneficiarii asociați și de la cofinanțatori, precum și veniturile directe generate, exclusiv și direct, de proiect (precum taxe de participare la conferințe, vânzări de cherestea, etc.).

Beneficiarul coordonator trebuie să se asigure că toate veniturile generate de proiect și pe durata implementării acestuia se înregistrează ca venituri directe la proiect.

Aceste venituri directe se declară întotdeauna, iar Comisia își reduce contribuția financiară pentru a echilibra situația veniturilor totale față de cea a cheltuielilor totale.

24.5 Fără a aduce atingere dreptului de a rezilia acordul în conformitate cu articolul 19 și dreptului Comisiei de a aplica sancțiunile menționate la articolul 27, în cazul neimplementării sau implementării necorespunzătoare, parțiale sau întârziate a unei acțiuni, Comisia poate reduce proporțional contribuția comunitară furnizată inițial, în funcție de stadiul de implementare efectivă a acțiunii, în conformitate cu dispozițiile acordului de finanțare.

24.6 Contul bancar sau sub-contul utilizat de beneficiarul coordonator trebuie să permită identificarea fondurilor plătite de Comisie. În cazul în care fondurile plătite în acest cont generează dobândă sau beneficii echivalente în conformitate cu legislația statului pe al cărui teritoriu s-a deschis contul, dobânda sau beneficiile în cauză, atunci când sunt generate de plăți de prefinanțare, sunt recuperate de Comisie astfel cum se specifică la articolul 24.7.

24.7 Beneficiarul coordonator informează Comisia cu privire la valoarea dobânzii sau a beneficiilor echivalente generate de prefinanțarea pe care a primit-o de la Comisie. Această notificare se efectuează atunci când se prezintă cererea de plată

a soldului finanțării. Dobânda nu este considerată venit direct la proiect, iar Comisia o recuperează prin compensare cu plata soldului.

În plus, atunci când prefinanțarea depășește 750 000 EUR, beneficiarul coordonator comunică Comisiei, până la data de 31 ianuarie a anului următor, dobânda sau beneficiile echivalente generate la sfârșitul fiecărui an calendaristic. Această dobândă se recuperează prin ordin de recuperare.

Cu titlu excepțional, atunci când prefinanțarea este mai mică de 50 000 EUR, dobânda generată nu este datorată Comisiei.

Dobânda generată de prefinanțarea plătită statelor membre nu este datorată Comisiei.

- 24.8 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați, dacă există, sunt de acord cu faptul că contribuția financiară comunitară nu constituie o creanță împotriva Comisiei și, prin urmare, nu poate fi alocată, în nicio situație, altui organism sau transferată unui terț.

Articolul 25 - Costuri eligibile

- 25.1 Pentru a fi considerate eligibile, costurile trebuie să fie:

- prevăzute în bugetul proiectului sau autorizate în prealabil printr-un act de modificare a acordului de finanțare;
- direct legate de proiectul prevăzut de acordul de finanțare și necesare pentru derularea acestuia;
- rezonabile și conforme cu principiile unei bune gestiuni financiare, în special în ceea ce privește raportul calitate/preț și cost/eficiență;
- conforme cu legislația aplicabilă în domeniul fiscal și social; și
- suportate efectiv pe durata proiectului, astfel cum prevede acordul de finanțare, înregistrate în conturile sau documentele fiscale ale beneficiarului coordonator sau ale beneficiarilor asociați, precum și să poată fi identificate și verificate.

Un cost este considerat ca fiind suportat pe durata proiectului atunci când:

- obligația legală de plată a fost contractată după semnarea acordului de finanțare de către Comisie;
- implementarea acțiunii corespondente a început ulterior datei de începere a proiectului și s-a terminat anterior datei de finalizare a acestuia (singurele excepții sunt reprezentate de costurile cu garanția bancară corespunzătoare perioadei cuprinse între semnarea acordului de finanțare și începerea proiectului și perioadei de șase luni de la data finalizării proiectului, precum și costurile cu auditorul independent menționat la articolul 31); și
- costul a fost plătit integral înainte de prezentarea declarației financiare finale de venituri și cheltuieli.

- 25.2 Costurile cu personalul se impută în raport cu timpul efectiv dedicat proiectului. Acestea se calculează pe baza salariului brut real sau a salariilor plus impozitele sociale obligatorii și orice alte costuri statutare incluse în remunerație, dar excluzând orice alt cost. Timpul lucrat de fiecare salariat în cadrul proiectului se înregistrează utilizând fișe de pontaj sau un sistem echivalent de înregistrare a timpului, instituit și certificat periodic de beneficiarul coordonator/ beneficiarul asociat.

Contractele de prestări servicii încheiate cu persoane fizice pot fi imputate la această categorie, cu condiția ca persoana fizică în cauză să lucreze la sediul beneficiarului coordonator/beneficiarului asociat și sub supravegherea acestuia și ca această activitate să fie conformă cu legislația națională în domeniu. Timpul lucrat de fiecare persoană în cadrul proiectului se înregistrează utilizând fișe de pontaj sau un sistem echivalent de înregistrare a timpului, instituit și certificat periodic de beneficiarul coordonator/ beneficiarul asociat. Costul eligibil corespunde sumei plătite efectiv persoanei în cauză în relație cu proiectul.

Costurile cu salariile funcționarilor pot fi finanțate numai în măsura în care sunt legate de costurile activităților de implementare a proiectului pe care organismele publice competente nu le-ar fi desfășurat dacă proiectul s-ar fi derulat. Personalul în cauză trebuie să fie alocat în mod expres unui proiect și să reprezinte un cost suplimentar în raport cu personalul permanent existent. În plus, suma contribuțiilor organismelor publice (ca beneficiar coordonator și/sau beneficiar asociat) la proiect trebuie să depășească (cu cel puțin 2%) suma costurilor cu salariile funcționarilor imputate proiectului.

25.3 Costurile de călătorie și ședere se impută în conformitate cu normele interne ale beneficiarului coordonator sau ale beneficiarului asociat.

25.4 Costurile cu asistența externă se raportează la costurile de subcontractare (lucrări efectuate de societăți externe, închirierea de echipament sau infrastructură, etc.).

Costurile aferente cumpărării și leasingului (contrar închirierii) de echipamente durabile, infrastructură sau materiale consumabile furnizate prin subcontractare nu se impută la postul bugetar pentru asistență externă. Aceste costuri se declară separat, la posturile bugetare corespunzătoare.

Costurile aferente auditării de către un auditor independent se impută la aceasta categorie.

25.5 Costurile de amortizare aferente bunurilor durabile sunt luate în considerare numai în cazul în care bunurile durabile sunt:

- înregistrate în inventarul bunurilor durabile al beneficiarului coordonator sau al beneficiarului asociat,
- considerate cheltuieli de capital în conformitate cu normele fiscale și contabile aplicabile beneficiarului coordonator sau beneficiarilor asociați ai proiectului,
- cumpărate sau luate în leasing la rate normale de piață.

25.6 Fără a aduce atingere dispozițiilor specifice prevăzute la articolele 25.7 și 25.9, beneficiarul coordonator/beneficiarul asociat aplică propriile norme/standarde contabile interne pentru a calcula costul de amortizare eligibil, ținând seama de tipul de infrastructură/echipament, de data cumpărării/fabricării/leasingului, de durata proiectului și de rata de utilizare reală în scopurile urmărite de proiect. Auditorul independent prevăzut la articolul 31 confirmă faptul că costurile de amortizare reale înregistrate în sistemele contabile ale beneficiarului coordonator/beneficiarului asociat sunt raportate ca și cheltuieli ale proiectului.

Cu toate acestea, aceste costuri de amortizare eligibile se limitează la următoarele plafoane:

- Costuri cu infrastructura: 25% din costul total de cumpărare;
- Costuri cu echipamentele: 50% din costul total de cumpărare.

- 25.7 Prin derogare de la articolul 25.6, în cazul proiectelor finanțate în temeiul programelor LIFE+ Politică și guvernantă în materie de mediu și LIFE+ Biodiversitate, nu se aplică niciun plafon pentru prototipuri, ale căror costuri de cumpărare sunt eligibile în proporție de 100% pentru cofinanțare.

Un prototip este o infrastructură și/sau un echipament creat special pentru implementarea proiectului, care nu a fost niciodată comercializat și/sau nu este disponibil ca produs de serie. Prototipul trebuie să aibă un rol esențial în desfășurarea activităților demonstrative din cadrul proiectului. Se pot declara numai componentele cumpărate și utilizate pe durata derulării proiectului.

Un prototip nu poate fi utilizat în scopuri comerciale pe durata derulării proiectului și timp de cinci ani de la finalizarea acestuia. În cazul în care prototipul sau oricare dintre componentele sale este utilizat în scopuri comerciale (de exemplu, este vândut, face obiectul unui leasing, este închiriat sau utilizat pentru a produce bunuri și servicii) pe durata derulării proiectului sau în perioada de cinci ani de la finalizarea acestuia, acest lucru se declară. Costurile creării prototipului sunt amortizate în conformitate cu articolele 25.5 și 25.6.

- 25.8 Costurile de amortizare aferente bunurilor durabile dobândite înainte de data începerii proiectului sunt considerate neeligibile. Astfel de costuri se consideră incluse în categoria cheltuielilor generale.
- 25.9 În cazul proiectelor LIFE+ Natură, costurile aferente bunurilor durabile, suportate de autorități publice sau organizații neguvernamentale/private necomerciale, legate în mod intrinsec de implementarea proiectului și utilizate într-o măsură semnificativă pe durata acestuia, sunt considerate eligibile integral. Eligibilitatea depinde de angajamentul asumat de beneficiarul coordonator și de beneficiarii asociați de a continua alocarea definitivă a acestor bunuri pentru activități de conservare a naturii și după data finalizării proiectului cofinanțat în cadrul LIFE+ Natură.
- 25.10 În cazul proiectelor LIFE+ Natură, costurile legate de cumpărarea și leasingul de terenuri/drepturi sunt eligibile și se înregistrează separat de bunurile durabile. Se aplică dispozițiile articolului 35.
- 25.11 Cheltuielile cu materiale consumabile sunt legate de cumpărarea, fabricarea, repararea sau utilizarea tuturor materialelor, bunurilor sau echipamentelor care:
- nu sunt incluse în inventarul bunurilor durabile al beneficiarului coordonator sau al beneficiarilor asociați ai proiectului;
  - nu sunt considerate cheltuieli de capital în conformitate cu normele fiscale și contabile aplicabile beneficiarului coordonator sau beneficiarilor asociați ai proiectului;
  - sunt specifice implementării proiectului (cu toate acestea, consumabilele/furniturile de birou de uz general sunt considerate ca fiind incluse în categoria cheltuielilor generale).
- 25.12 Alte costuri înseamnă orice costuri necesare proiectului, care nu se încadrează într-o categorie definită. Cheltuielile înregistrate trebuie să poată fi verificate și să nu depășească costurile reale. Costurile suportate cu garanția bancară, atunci când Comisia o solicită, se impută la această categorie.
- 25.13 Cheltuielile generale sunt eligibile pentru o finanțare forfetară de maxim 7% din valoarea totală a costurilor directe eligibile suportate efectiv, cu excepția costurilor aferente cumpărării/leasingului de terenuri. Acestea nu trebuie

justificate prin documente contabile și sunt considerate eligibile ca și costuri indirecte destinate să acopere costurile indirecte generale aferente angajării, gestionării, cazării și sprijinirii directe sau indirecte a personalului care lucrează în cadrul proiectului.

Articolul 26 - Costuri neeligibile

Următoarele costuri sunt considerate neeligibile și, prin urmare, Comisia nu le include în calculul costurilor eligibile totale:

- orice costuri suportate pentru o acțiune care beneficiază de sprijin în temeiul altor instrumente financiare comunitare;
- costuri suportate în legătură cu activități care nu sunt prevăzute de proiect sau cu modificări ale unor acțiuni pentru care acordul suplimentar scris prevăzut la articolul 15 nu a fost furnizat;
- costuri de cumpărare a unor bunuri durabile sau costuri de producere a unor materiale de comunicare, inclusiv panouri de informare și site-uri web, care nu afișează sigla LIFE (și sigla Natura 2000, după caz);
- costuri pentru care un beneficiar coordonator și/sau un beneficiar asociat primește deja o finanțare de la Comisie în perioada în cauză;
- orice costuri legate de orice acțiune considerată măsură compensatorie, care este responsabilitatea unui stat membru și care este decisă în legătură cu directivele „Păsări” și „Habitat”;
- costuri aferente planurilor de gestionare, planurilor de acțiune și altor planuri similare, redactate sau modificate în contextul unui proiect LIFE+, în cazul în care planul corespunzător nu este operațional din punct de vedere juridic înainte de data finalizării proiectului. Acest lucru include terminarea, înainte de data finalizării proiectului, a tuturor etapelor procedurale/juridice în statele membre în care aceste proceduri sunt prevăzute;
- costuri din orice categorie de cheltuieli care depășesc cu 10% și 30 000 EUR cheltuielile prevăzute în buget (astfel cum se menționează la articolul 15.2);
- emiterea de facturi între beneficiarii asociați și între beneficiarii asociați și beneficiarul coordonator;
- costuri care rezultă din tranzacții între departamente ale beneficiarilor asociați sau ale beneficiarului coordonator, cu excepția cazului în care se poate dovedi că aceste tranzacții sunt cele mai avantajoase din punct de vedere economic și exclud toate elementele de profit, TVA-ul și cheltuielile generale;
- pierderi cauzate de cursul de schimb;
- cheltuieli nesolicitate sau inutile;
- cheltuieli de distribuție, marketing și publicitate pentru promovarea de produse sau activități comerciale, cu excepția cazului în care acestea sunt indicate clar de proiect;
- orice provizioane pentru eventuale pierderi sau datorii viitoare;
- cheltuieli cu dobânda;
- creanțe îndoielnice;

- cheltuieli sau costuri financiare legate de găsirea/obținerea altor surse de cofinanțare;
- cheltuieli de reprezentare, cu excepția cazului în care se acceptă că aceste cheltuieli sunt, integral și exclusiv, necesare pentru desfășurarea activităților din cadrul proiectului;
- orice costuri legate de alte proiecte finanțate de terți;
- bunuri și servicii furnizate cu titlu de donație, inclusiv munca voluntară;
- cheltuieli de călătorie și ședere, precum și orice formă de remunerare în numele agenților instituțiilor comunitare și al echipelor externe de monitorizare;
- investiții în infrastructură de angajare;
- cercetare științifică fundamentală;
- taxe de licență, brevet sau alt tip de taxe legate de protejarea drepturilor de proprietate intelectuală;
- costuri legate de procedurile de înregistrare EMAS și ECOLABEL;
- cumpărarea de terenuri, în cazul în care nu respectă condițiile stabilite la articolul 35.

Această listă nu este exhaustivă.

Articolul 27 - Sancțiuni financiare

În temeiul Regulamentului financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene⁶, orice beneficiar coordonator declarat că și-a încălcat grav obligațiile face obiectul unor sancțiuni financiare între 2% și 10% din valoarea finanțării în cauză, ținând-se seama de principiul proporționalității. Beneficiarul coordonator este notificat în scris, prin scrisoare recomandată, cu privire la orice decizie a Comisiei de a aplica astfel de sancțiuni financiare.

Articolul 28 - Metode de plată

28.1 Contribuția financiară comunitară se plătește în două sau trei tranșe.

28.2 O primă prefinanțare, echivalentă cu 40% din contribuția financiară comunitară maximă. Această plată este majorată la 50% în cazul proiectelor cu o perioadă de implementare egală sau mai mică de 24 de luni sau cu o contribuție financiară comunitară egală sau inferioară valorii de 300 000 EUR. Ambele contribuții se plătesc în termen de 45 de zile de la primirea următoarelor documente:

- acordul de finanțare semnat de ambele părți;
- o cerere de plată semnată, care menționează numele și adresa beneficiarului coordonator, numele și adresa băncii, coordonatele contului bancar, numărul de referință al proiectului;
- în funcție de viabilitatea financiară a beneficiarului coordonator, evaluată în etapa de selecție, Comisia poate solicita, în etapa de revizuire, o garanție emisă de o bancă sau de o societate de asigurări. Această garanție este egală cu prima

⁶ JO L 248, 16.9.2002, p. 1 și JO L 390, 30.12.2006, p. 1.

prefinanțare și va acoperi durata proiectului plus șase luni. Valabilitatea acestuia se va prelungi în cazul unei prelungiri a proiectului. În cazuri excepționale, garanția ar putea fi înlocuită prin garanții solidare emise de un terț. Garanția trebuie să fie în formatul stabilit în anexa II.

- 28.3 O prefinanțare intermediară, echivalentă cu 30% din contribuția financiară comunitară maximă se plătește în cazul proiectelor cu o perioadă de implementare mai mare de 24 de luni sau cu o contribuție financiară comunitară care depășește 300 000 EUR. Această plată se efectuează cu condiția ca cel puțin 150% din prima prefinanțare să se fi utilizat (ca procent din costurile suportate) și ca plata să fi fost solicitată cu cel puțin nouă luni înainte de data finalizării proiectului. Plata se efectuează după ce Comisia aprobă raportul inițial, raportul tehnic intermediar și declarația de venituri și cheltuieli prevăzute la articolul 12.

În cazuri excepționale, când prima prefinanțare nu a fost plătită, beneficiarul coordonator poate solicita o prefinanțare intermediară, cu condiția cheltuirii prealabile a unei sume egale cu cel puțin 60% din contribuția maximă prevăzută de condițiile speciale. Valoarea acestei plăți se stabilește aplicând procentul specificat de acordul de finanțare la costurile eligibile suportate până la data raportului tehnic intermediar și a declarației de venituri și cheltuieli.

Pentru a aproba raportul tehnic intermediar și declarația intermediară de venituri și cheltuieli, Comisia are la dispoziție 105 zile începând cu data primirii următoarelor documente:

- o cerere de plată semnată, care menționează numele și adresa beneficiarului coordonator, numele și adresa băncii, coordonatele contului bancar, suma solicitată, numărul de referință al proiectului și orice referință specificată de beneficiarul coordonator pentru a identifica plata;
- numărul de înregistrare oficial, organizația, numele și adresa auditorului solicitat în temeiul articolului 31;
- declarația de venituri și cheltuieli corespunzătoare și raportul intermediar (articolul 12).

În cazul în care nu se primesc observații din partea Comisiei în acest termen, raportul intermediar este considerat aprobat. Aprobarea raportului care însoțește cererea de plată nu implică în niciun caz recunoașterea conformității sau autenticității, a caracterului complet și a corectitudinii declarațiilor și informațiilor conținute de acesta.

- 28.4 Soldul (plata finală) se plătește după ce Comisia aprobă raportul tehnic final și declarația de venituri și cheltuieli prevăzute la articolul 12.

Pentru a aproba raportul tehnic final și declarația finală de venituri și cheltuieli și pentru a efectua plata, Comisia are la dispoziție 105 zile începând cu data primirii următoarelor documente:

- o cerere de plată semnată, care menționează numele și adresa beneficiarului coordonator, numele și adresa băncii, coordonatele contului bancar, suma solicitată, numărul de referință al proiectului și orice referință specificată de beneficiarul coordonator pentru a identifica plata;
- declarația de venituri și cheltuieli corespunzătoare întregii perioade de derulare a proiectului și raportul final (articolul 12);
- un raport de audit, în cazul în care este solicitat în temeiul articolului 31.

În cazul în care nu se primesc observații din partea Comisiei în acest termen, raportul final este considerat aprobat. Aprobarea raportului care însoțește cererea de plată nu implică în niciun caz recunoașterea conformității sau autenticității, a caracterului complet și a corectitudinii declarațiilor și informațiilor conținute de acesta.

- 28.5 Comisia poate suspenda sau respinge cererea de plată în termen de 105 zile de la data primirii cererii de plată și a celorlalte documente solicitate în temeiul articolelor 28.2, 28.3 sau 28.4. Comisia trebuie să notifice în scris suspendarea beneficiarului coordonator.
- 28.6 În cazul în care termenele de plată menționate anterior se suspendă, termenul restant începe să curgă din nou începând cu data primirii informațiilor suplimentare solicitate.
- 28.7 În cazul respingerii părții financiare sau a părții tehnice a raportului, termenul de 105 zile începe să curgă din nou începând cu data primirii noilor rapoarte.
- 28.8 Comisia efectuează plăți în euro (EUR).
- 28.9 Toate plățile se efectuează în numele beneficiarului coordonator în contul bancar indicat în anexa VII. Orice modificare a contului trebuie comunicată imediat Comisiei.
- 28.10 Plata se consideră efectuată în ziua în care este debitată din contul bancar al Comisiei.
- 28.11 Fără a aduce atingere posibilei suspendări a termenului de plată, beneficiarul coordonator are dreptul la penalități de întârziere în conformitate cu articolul 106 din normele de punere în aplicare a regulamentului financiar⁷.
- 28.12 În cazul în care o sumă este plătită necuvenit beneficiarului coordonator sau rambursarea se justifică în conformitate cu acordul, beneficiarul coordonator se angajează să ramburseze Comisiei suma în cauză, în condițiile și termenul specificate de aceasta.
- 28.13 În cazul rezilierii acordului de finanțare în situațiile specificate la articolul 19, Comisia poate solicita rambursarea integrală sau parțială a sumelor plătite beneficiarului coordonator. Comisia stabilește modul și termenul de efectuare a rambursării integrale sau parțiale, aplicând principiul proporționalității.
- 28.14 În cazul în care beneficiarul coordonator nu rambursează aceste sume în termenul stabilit de Comisie, Comisia poate majora sumele datorate prin adăugarea unei dobânzi la rata aplicată de Banca Centrală Europeană la principalele sale operațiuni de refinanțare plus 3,5 puncte procentuale. Rata de referință la care se aplică majorarea este rata aplicabilă în prima zi a lunii corespunzătoare datei finale de plată, astfel cum este publicată în seria C a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*.
- 28.15 Cheltuielile bancare ocazionate de rambursarea sumelor datorate Comisiei sunt suportate integral de beneficiarul coordonator.
- 28.16 Nota de debitare redactată de Comisie și transmisă beneficiarului coordonator care trebuie să ramburseze o anumită sumă Comisiei are titlu executoriu în sensul articolului 256 din Tratatul CE.

---

⁷ JO L 111, 28.4.2007, p. 13.

28.17 În cazul în care plata nu se efectuează în termenul stabilit, sumele datorate Comisiei pot fi recuperate prin compensarea lor cu orice sume datorate beneficiarului coordonator, după informarea în acest sens a beneficiarului coordonator prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau printr-un document echivalent, sau prin încasarea garanției bancare furnizate în conformitate cu 28.2. În situații excepționale, justificate de necesitatea de a proteja interesele financiare ale Comunităților, Comisia poate recupera aceste sume prin compensarea lor înaintea de data scadentă a plății. Nu este necesar acordul prealabil al beneficiarului coordonator.

Articolul 29 - Declarația de venituri și cheltuieli

- 29.1 Declarațiile de venituri și cheltuieli sunt prezentate cu ocazia rapoartelor intermediar și final. Acestea corespund perioadei acoperite de raportul tehnic.
- 29.2 Declarațiile de venituri și cheltuieli sunt prezentate în conformitate cu orientările furnizate de Comisie. Copii ale acestora se transmit Comisiei și echipei externe de monitorizare desemnate de Comisie.
- 29.3 Beneficiarul coordonator certifică faptul că informațiile conținute în cererile de plată sunt complete, fiabile și adevărate, că documentele financiare furnizate Comisiei sunt conforme cu dispozițiile comune, că costurile declarate reprezintă costurile reale și că toate veniturile au fost declarate.
- 29.4 Documentele justificative privind cheltuielile (de exemplu, facturi) nu trebuie anexate la declarația de venituri și cheltuieli. Cu toate acestea, beneficiarul coordonator furnizează Comisiei, la cerere, toate detaliile, inclusiv facturile, necesare pentru evaluarea cheltuielilor și a raportului de activitate corespunzător.
- 29.5 În declarația de venituri și cheltuieli se utilizează numai moneda euro (EUR). Beneficiarul coordonator sau un beneficiar asociat care au conturi deschise în alte monede convertesc sumele în euro utilizând cursul de schimb aplicat de Banca Centrală Europeană în prima zi lucrătoare a anului în care se plătesc cheltuielile.

Articolul 30 - Taxa pe valoarea adăugată

- 30.1 Atunci când beneficiarul coordonator sau oricare dintre beneficiarii asociați nu poate să recupereze TVA-ul plătit în cadrul proiectului, această sumă este considerată cheltuială eligibilă.
- 30.2 Pentru ca TVA-ul să fie considerată cheltuială eligibilă, beneficiarul coordonator trebuie să dovedească cu documente legale că acesta sau beneficiarii asociați trebuie să plătească și nu pot recupera TVA-ul pentru bunurile și serviciile necesare proiectului.

Articolul 31 - Audit financiar independent

- 31.1 Atunci când contribuția comunitară maximă stabilită în dispozițiile speciale depășește 300 000 EUR, un auditor independent, desemnat de beneficiarul coordonator, verifică declarația finală de venituri și cheltuieli furnizată Comisiei.
- 31.2 Auditorul verifică conformitatea cu legislația națională și cu normele contabile și certifică faptul că toate costurile suportate sunt conforme cu acordul de finanțare. De asemenea, auditorul verifică sursele de finanțare a proiectului, în special faptul că respectiva cofinanțare nu provine din alte instrumente financiare comunitare.

Activitatea desfășurată trebuie să fie conformă cu orientările furnizate de Comisie și în formatul specificat de acestea.

Articolul 32 - Audit financiar efectuat de Comisie

- 32.1 Comisia sau orice reprezentant autorizat de aceasta pot audita un beneficiar coordonator sau un beneficiar asociat în orice moment în cursul implementării proiectului și în perioada de până la cinci ani de la efectuarea plății finale a contribuției comunitare menționate la articolul 28.4.
- 32.2 Auditul se efectuează în mod confidențial.
- 32.3 Comisia sau orice reprezentant autorizat de aceasta are acces la documentația necesară pentru evaluarea eligibilității costurilor participanților la proiect, precum facturi, extrase din statul de plată, ordine de cumpărare, dovezi de plată, fișe de pontaj și orice alte documente utilizate la calcularea și prezentarea costurilor.
- 32.4 Comisia întreprinde măsurile adecvate pentru a se asigura că reprezentanții săi autorizați tratează în mod confidențial informațiile la care au acces sau care le sunt furnizate.
- 32.5 Comisia poate verifica modul în care beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați utilizează contribuția financiară comunitară.
- 32.6 Informațiile cu privire la constatările auditului sunt trimise beneficiarului coordonator. Acesta își poate comunica observațiile Comisiei în termen de o lună de la primirea informațiilor. Comisia poate decide să nu ia în considerare nicio observație trimisă după expirarea termenului respectiv.
- 32.7 Pe baza concluziilor auditului, Comisia întreprinde măsurile pe care le consideră necesare, inclusiv emiterea unui ordin de recuperare integrală sau parțială a plăților efectuate de aceasta.
- 32.8 Curtea de Conturi poate verifica conform propriilor proceduri modul în care a fost utilizată contribuția financiară comunitară în cadrul prezentului acord de finanțare.
- 32.9 În temeiul Regulamentului (Euratom, CE) nr. 2185/69⁸ al Consiliului și al Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului⁹, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) poate efectua, de asemenea, verificări și controale la fața locului în conformitate cu procedurile stabilite de legislația comunitară aplicabilă protejării intereselor financiare ale Comunităților Economice împotriva fraudei și a altor nereguli. După caz, în urma constatărilor formulate cu ocazia acestor controale, Comisia poate adopta decizii de recuperare.

Articolul 33 - Verificări și controale

- 33.1 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se angajează să permită personalului Comisiei și persoanelor autorizate de aceasta accesul la siturile sau sediile în care se derulează proiectul și la toate documentele referitoare la gestionarea tehnică și financiară a acestuia. Accesul persoanelor autorizate de Comisie poate face obiectul unor acorduri de confidențialitate care urmează să fie încheiate între Comisie și beneficiarul coordonator.

---

⁸ JO L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁹ JO L 136, 31.5.1999, p. 1.

- 33.2 Aceste verificări pot fi inițiate în termen de cinci ani de la efectuarea plății finale prevăzute la articolul 28.4.
- 33.3 Aceste verificări se efectuează în mod confidențial.
- 33.4 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați oferă asistență adecvată Comisiei și reprezentanților săi autorizați.

Articolul 34 - Ajutoare de stat

Orice ajutor acordat proiectului de către stat sau prin resurse de stat trebuie să respecte normele stabilite la articolele 87 și 88 Tratatul CE.

Articolul 35 - Cumpărarea de terenuri/drepturi, leasing de terenuri

- 35.1 Costurile generate de cumpărarea de terenuri/drepturi, legate în mod intrinsec de implementarea proiectului LIFE+ Natură și prevăzute în mod explicit de acesta, sunt considerate eligibile integral în următoarele condiții:
- prețurile de cumpărare se bazează pe condițiile pieței;
  - beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se angajează să continue alocarea definitivă a acestor bunuri pentru activități de conservare a naturii și după data finalizării proiectului cofinanțat în cadrul LIFE+ Natură;
  - în ceea ce privește terenurile cumpărate conform dispozițiilor proiectului, beneficiarul coordonator garantează că înregistrarea acestora la cadastru include o garanție cu privire la alocarea definitivă a terenurilor pentru activități de conservare a naturii. În cazul în care într-un stat membru cadastrul nu există sau nu furnizează o garanție juridică suficientă, beneficiarul coordonator include în contractul de vânzare a terenului o clauză privind alocarea definitivă a terenului pentru activități de conservare a naturii. În cazul țărilor în care includerea unei astfel de garanții la cadastru și în contractul de vânzare este ilegală, Comisia poate accepta o garanție echivalentă, cu condiția ca aceasta să prezinte același grad de protecție juridică pe termen lung și să fie conformă cu cerința prevăzută în anexa I la Regulamentul privind instrumentul LIFE+;
  - în ceea ce privește terenurile cumpărate de organizații private, contractul de vânzare și/sau înregistrarea acestora la cadastru includ o garanție cu privire la faptul că, în caz de dizolvare a organizației juridice sau de incapacitate a acesteia de a administra terenurile în conformitate cu normele de conservare a naturii, proprietatea funciară va fi transferată unui organism juridic activ în principal în domeniul protejării naturii. În cazul țărilor în care includerea unei astfel de garanții la cadastru și în contractul de vânzare este ilegală, Comisia poate accepta o garanție echivalentă, cu condiția ca aceasta să prezinte același grad de protecție juridică pe termen lung și să fie conformă cu cerința prevăzută în anexa I la Regulamentul privind instrumentul LIFE+;
  - în cazul terenurilor cumpărate pentru a fi schimbate la o dată ulterioară, schimbul se efectuează înainte de finalizarea proiectului, iar dispozițiile prezentului articol se aplică terenurilor primite prin schimb. Terenurile cumpărate pentru a fi schimbate sunt scutite, în etapa de raportare intermediară, de garanția cu privire la faptul că terenurile în cauză vor fi alocate definitiv pentru activități de conservare a naturii.
- 35.2 Perioada de leasing a unui teren este restricționată la durata proiectului sau este de cel puțin 20 de ani și trebuie să fie compatibilă cu nevoile de protecție a

habitatului și a speciilor. În caz de leasing pe termen lung al unui teren, contractul de leasing include în mod clar toate dispozițiile și angajamentele care permit îndeplinirea obiectivelor sale în ceea ce privește protejarea habitatului și a speciilor.